

Reszelő Dávid svájci beszámolója

Június 10-én, 13 óra vonatút után megérkeztem Svájcba, Berikonba, Zürichtől kb.15-16 km-re. Ez egy kisebb város, sokan laknak benne tömbházakban, de sokan kertes házban. A házak tehát többszintesek, és melléjük van építve fából egy kisebb "háztoldalék", amiben vagy szinten laknak, vagy istállónak, vagy valami más célra, pl. fatárolásra használnak. Ezeknek a teteje a normál háztól meg vagy két-három méterrel kilóg az utcára. Nagyon jellegzetes a fagerendázatuk. Hasonlít a német-sváb házakhoz. A környékbeli legelőkön kolompoló tehenek, birkák és kecskék legelésznek. Majdnem minden utcában van egy tűzcsap is, ill. az utakon, szinte majdnem mindegyiken kerekpárút. Az időjárás nagyon változatos. Mikor megjöttem egy héti esett, most viszont 30 fok van már egy jó ideje.

A magasabb dombtetőkön ki van alakítva egy pihenőhely, ahonnan hihetetlenül csodás kilátás nyílik a völgyre. Szép időben meg a távoli havas hegycsúcsokat is lehet látni, és a pihenőhelyen egy panoráma térkép mutatja, melyik hegycsúcs melyik, mi a neve, ill. azt is, hogy hány méter magas. Zürichben nem ritka látvány nyáron sílécés, vagy snowbordos embereket látni. Fogják magukat és a 30 fokból pár óra utazás után máris síelhetnek a hegyekben.

A város tele van gyerekekkel, iskolások reggel- délután bicajoznak, vagy rollereznek hátukon a táskával, az utcán fociznak ... A környezet nagyon svájci, hegyes-dombos, s ennek megfelelően a házak is több szintesek. Amiben lakom, egyben a munkahely is. Alul két hűtőhelyiség, amiben a zöldségeket taroljuk, felül pedig a szobák, konyha, két fürdőszoba ill. egy zöldségválogató helyiség.

Van itt két szlovák fiú, Robert(30) és Peter (20). Aztán van itt egy lengyel lány, Anna, (28) valamint egy ukrán fiú, Vlagyimir (21). Robert és Anna már több éve vannak itt. A többiek pár hónapja. Egyedül Vagyimir jött az Agroimpuls-zal. Ők természetesen megértik egymást szláv nyelven, én viszont egyedül Roberttel tudok beszélni pár szót kicsit franciául, kicsit angolul, és kicsit németül. De a 3 hónapos gyakorlat után, szinte már én jobban beszéltem németül, mint bármelyikük!!! Ill. van itt több éve két koszovói idősebb nő, Hata es Heidi. Gondolom menekültek. Aztán elég sűrűn cserélődtek itt az emberek: volt egy másik lengyel lány, Margarita, aztán egy moldáv srác, Alexej, majd egy indiai fickó is, de a nevét nem tudtam megjegyezni.

A főnök, Felix (48) sem beszél franciául, pedig a papírra azt írtak, hogy ezen kívül még angolul, németül, olaszul es portugálul is beszél. Hát ebből semmi nem volt igaz. Tényleg beszélt kicsit angolul, meg ugye a német nem nehéz neki. Óriási egyébként a svájci nyelv. A fele német a fele francia meg egy kis olasz keverék a retorománnal, valami szörnyű kiejtéssel. De írásban a német a hivatalos. Ha húznánk egy vonalat észak dél irányban Genf lenne a határ a francia Svájc és a német Svájc elválasztásán. Az én németemmel megértetem magam ugyan, de a válaszokat szokszor nem tudom mire vélni ebben a tájszólásban. Felix egyébként elég mogorvának tűnik nekem, sosem láttam meg mosolyogni, s egyfolytában cigarettázik. Ő és az unokaöccse Stefan (34) viszik az üzletet, a zöldségeket Zürich-i hotelek konyhájára adják el. Van köztük 5 csillagos is (pl. Hilton), szóval nagyon fontos a minőség. Snidlinghagyma, fehér e és lilakáposzta, kelkáposzta, kínai kel, saláta, uborka es petrezselyem van itt. Mi ezekkel dolgozunk. Stefan póréhgymát, sárgarépát, salátát, retket termel a másik faluban. Neki két kislánya van és egy kislánya, Felixnek pedig két lánya 20 es 17 évesek. Velük még nem találkoztam, csak a többiek mondták, hogy barbibabák, és nagyon fennhordják az orrukat. Itt Svájcban annyira erős a demokrácia, hogy ennek a kis, kb. 4000 fős városnak is 5 polgármestere van, és Felix az egyik közülük. Ill. azt mondták a többiek, hogy multimilliomos, a garázsában

halomra állnak a jobbnál jobb verdák (Porche, Bentley, Mercedes cabrio, Nissan, Jeep, ... stb.). Berikon is egy gazdag falu, rengeteg franko kis autó járkál erre-fele, ill. parkol valamelyik ház udvarán.

A munkánk abból áll, hogy salátát, káposztát szedünk, snidlinghagymát vágunk és válogatunk (iszonyat unalmas munka) vagy palántázunk. Tehát minden nap sindling snidling snidling... Van amikor vadászmadarak társaságát élvezzük, van mikor a szomszéd tisztáson özek legelésznek, vagy a búza közt lapuló rókaszemek csillogása adja meg a munka kellemesebb hangulatát. 10 órából áll egy nap: 7-18-ig, egy óra ebédszünettel (12-13-ig), szombaton pedig csak délig dolgozunk.

Az első heten körbejártam mindent internet ügyben, mivel Felix nem engedte meg hogy nála internetezhessek legalább egyszer egy héten sem. Egyúttal felfedeztem a varost is. Első nap a városháza sajnáltak meg, utána pedig az egyik helyi kissrác engedett be a házukba egy gyors kis e-mail nézésre. Na, de végül találtam egy franko kis helyet: Chili a neve. Ez minden héten szerdától péntekig 18-22 óráig van nyitva, innen netezek most. Mindig tele van a helyi tinikkel, a 10 évestől a kb. 20- ig, s már egy páran le is kezelnek velem, tök jó. Szívesen dolgoznék én is ilyen helyen. Van billiárd asztal, csocsó, kivetítő, van konyha, lehet közösen sütni-főzni a gyerekekkel, könyvek, kicsi üdítő hűtő, csokis szekrény. Egyszóval abszolút tök jó hely!!! Az ottani gyerekfelügyelő Michael (29), annyira jó fej, hogy azt mondta hogy majd megoldjuk valahogy heti egyszer nethez jussak. Egyébként ő meg német, Jena mellől és Zürichben lakik. Ő tanít svájci németül. Megígérte, hogy végigkialauzol majd Zürichben, amit be is tartott.

Július 25-én és 26-án, hétfőn és kedden kiránduláson vettem részt az Agroimpuls jóvoltából Kelet-Svájcban (Ostschweiz und Graubunden). Zürichben volt a rendez-vous, es innen indultunk tovább két autóbusszal. Találkoztam Melindával is, a magyar lánnyal, akivel majdnem együtt indultunk otthonról.

Voltak magyarok meg rajtunk kívül, de ők Erdélyből jöttek. Nagyon jó fejek voltak, sokat beszélgettünk, címeiket is cseréltünk. Voltak meg rajtunk kívül oroszok, lengyelek, szlovákok és kb. a fele társaság ukrán volt, de velük nagyon sok volt a probléma. Nem igazán tudnak viselkedni, de ez nem volt újdonság számomra, mert a francia szemináriumokon is hasonlóan viselkedtek, tisztelet a kivételnek. Egyszóval zömmével a keleti blokk fiataljai voltak a kiránduláson.

Az első nap egy vasbányába vittek minket, Sargansban. Bergwerk volt a neve. Úgy vittek le minket mint, régen a bányászokat, egy kisvasúttal sárga bukósisakkal a fejünkön. Jól nézett ki a kb. 100 „sárga fejű” ember. A hegyben 2 km, es 1200 m melyen voltunk. Nyugdíjas öregurak voltak az idegenvezetőink. Valószínűleg ott dolgoztak a bánya kimerüléséig és bezárásáig. Utána Heidilandbe mentünk, megnéztük Heidi falut, ahol a kecskék az utcákon szabadon jártak fél s alá. Itt egy kis erdei séta (2 óra) után meglátogattunk egy helyi borászcsaládot, Marugg, ahol borkóstolásra is sor került. 4 éve kezdtek el a szőlőtermesztést és borászatot 5,8 ha-on. Náluk is, szinten mint Franciaországban itt is a 2005-os év volt eddig a legjobbjuk. Riesling-Sylvaner, Pinot Noir, Pinot Gris, Chardonnay, Sauvignon blanc fajtákkal dolgoznak. Olyan sokat kérdeztem, ill. beszélgettem velük, hogy kiderült szükségük lenne idén egy gyakornokra, de én nem tudok idén Burgundia miatt, de talán majd jövőre, 2010-ben. Mindenesetre itt is címet cseréltünk.

Az éjszakát Davosban töltöttük egy diákszálláson. Az Alpok egyik völgyében, egy síparadicsomban.

Innen indultunk tovább másnap. A völgyből 2590 m-re vittek fel minket a kétállomású libegőn. Szerencsére-szerencsétlenségünkre reggel esett az eső, így a magasból nem sok mindent

láttunk a tájból, de az eső a magasban hóvá változott és így lehetőségünk nyílt hógolyózni nyáron, amikor a völgyben rövidnadrágban járnak az emberek. A panoráma hiányát a hó teljes mértékben kárpótolta. Egy forró csoki után tovább indultunk és egy csodálatos hasadékot néztünk meg Thusisban, a Viamala Schluchtot. Itt a több tíz méteres sziklák közti szűk hasadéokban kristálytisza, azürkék patakok csordogáltak egy pinduri vízeséssel. Gyönyörű természeti alkotás! Végül hazafelé vettük az irányt. Egyedül a programok időbeli be nem tartásával és az étkezéssel volt problémám, ugyanis délben két kolbászt, két szelet kenyeret, egy almát, egy csokit és egy ásványvizet kaptunk a meleg étel helyett. De nem csodálkoztam az időcsúszásokon, három ember nem igazán tud kordában tartani száz embert. Mindenesetre a francia kirándulások sokkal, de sokkal jobban szervezettek voltak. Úgy látszik a svájci precizitás mégsem tokéletesen működik. Egyébként ez a kirándulás 250 CHF-ba került nekem, aminek a felet a főnök fizette. A következő viszont már fakultatív kirándulás lesz, szóval ezt az összeget nekem kell majd állnom.

Aug. 25-26. Agroimpuls kirándulás Basel és Jura környékére:

Ismét találkoztam hazánkon kívül rekedt magyarokkal, de ők korántsem voltak olyanok, mint az előző erdélyiek az előző kiránduláson. Egyszóval a végen nem cseréltünk címet. Az első napon Solothurnban egy libegővel felmentünk Weissensteinbe, 1280 m-re, ahonnan a felhők felett gyönyörűen látszottak az Alpok havas csúcsai. Majd az ebédre szánt szendvicseket felmarkolva tovább indultunk Basel mellé, ahol az egyik legjobb svájci sörgyárat tekintettünk meg, a neve Feldschlossen. Itt található Európa egyik legszebb erjesztője. Valóban nagyon szép! Természetesen az üzemlátogatás után kóstolhattunk is belőle. Hát ittam már jobbat is... :-). Az éjszakát a Basel-i diákszálláson töltöttünk. Szerencsére szinte a városközpontban voltunk, s így lehetőség nyílt egy éjszakai városnézésre. Basel is gyönyörű, s ha még nappal láthatunk volna..... A város a német-francia-svájci hármashatáron fekszik, s valóban csupán pár perc alatt máris egyik országból a másikba lehetünk, kis túlzással mintha csak átmennek az utca túloldalára. Melinda nem jött erre a kirándulásra, mivel ő pont Basel mellett dolgozik, de úgy volt, hogy este találkozunk, ami végül nem jött össze...

Következő nap a Bellelay sajtüzemet tekintettük meg a Jura vidéken. Sajnos a tényleges készítést higiéniai okok miatt nem tekinthettük meg (ha száz ember végig tappogott volna...), ehelyett csupán egy videofilmet néztünk meg, de utána természetesen kóstolót is kaptunk a Tete de Moine sajt specialitásból. Ezt a sajtot különös módon szolgálják fel: a kerek sajt tömb közepébe beleszúrnak egy rudat, ami egy fa kisasztal közepébe van állítva, majd a rúd tetejére egy kés lapátot illesztve körkörös mozdulatokkal vékony szeleteket vágunk a sajtból, amelynek következtében a vékonyka sajt fodorcskák a virágszirmokhoz hasonlítanak. S ha nem kérünk belőle többet, akkor egy kerek üvegtetővel lefedhetjük. Többek közt én is kipróbáltam a mozdulatot. Az nyugdíjas úr száraz fehér bort, vagy rosét ajánlott hozzá, de bor azt sajnos itt nem kaptunk. Az itt elfogyasztott ebéd után továbbindultunk Le Locle-ba. Érdekes, hogy ez a francia Svájc már tényleg teljesen francia, mind az építészetet, mind a közlekedési táblákat, mind a beszélt nyelvet illeti. A nyugdíjas úrral tudtam egy kicsit beszélni franciául is, s mikor kiderült, hogy magyar vagyok, örömmel közölte, hogy a Balaton mellől valahonnan, nem tudta megmondani pontosan honnan, de évről-évre jár oda egy lovasgazda egy-két hétre, s magyaros ételeket készít az ottani lovas farmon. Hát igen, magyarok tényleg mindenütt vannak :-)

Majd hazafelé vettük az irányt, vagyis Zürich felé. A buszon összebarátkoztunk a csehekkel, s mivel nekik meg volt egy órájuk a vonat indulásáig, megkértek, hogy ami belefér vezessem őket körül picit Zürichben, ha van időm. Természetesen nekem mindegy volt mikor érek haza, mert az utolsó buszom este fél 12-kor van, így egy gyors váronézést tartottam nekik.

Ezen a két Agroimpuls-os kiránduláson kívül bejártam sok-sok helyet hétfévente: Zürich, Bremgarten, Luzern, Baden, Schaffhausen, Rajna-vízesés, Stein am Rhein, Bern, Lausanne és számos múzeumban, kiállításon, hétvégi rendezvényen voltam. Svájc csodálatos ország!

Végül szeptember 15-én utaztam tovább Franciaországba, s úgy döntöttem mégiscsak odaadom Felixnek az ajándékot, a Tokajit, akármennyire is nem akartam. Nem érdemelte meg, na mindegy. Egyébként pedig felajánlotta, hogy jövőre, áprilistól szeptemberig visszajöhetek hozzá dolgozni. S adott egy Breitling órát ajándékba, gondolom ösztönzésnek szánta. Ezek szerint megvolt velem elégedve. De nem szándékozom visszatérni. Nem egy derékbarát munka ez a zöldségtermesztés, de a főbb ok az, hogy sem a hely, sem a főnök, sem a kollegák nem voltak korrektek! Kivéve Michaelt, akinél internetezni tudtam.

Végül egyvalami még kimaradt: a fizetésem havonta nettó 1603,9 CHF volt.

Köszönöm Zsiborás Ágnesnek, Elekné Soós Beának és az FVM VKSZI dolgozóinak, hogy lehetővé tették a svájci gyakorlatom. Nagyon jó élményekkel, tapasztalatokkal gazdagodtam. Még egyszer köszönöm!

2008. december 15.

Reszelő Dávid